

У три роки залишилася без батька, у тридцять шість - без чоловіка

Майже три десятиліття радують українськими піснями серця односельчан та жителів Костопільського району учасниці народного аматорського фольклорного ансамблю «Горина» із села Ставок, який очолює завідуюча клубом Ольга Середа. Проте життя не стоїть на місці. Воно, як вода швидкоплинної річки, біжить та й біжить, не озираючись назад, забираючи з собою здоров'я та людську красу. З плином літ постарішали і ставецькі дзвінкоголосі співуні. Когось уже покликала до себе вічність, а комусь недуги та хвороби перешкоджають навідуватися до сільського клубу.

Три року тому сьомий десяток літ розміняла і Марія Клаус, котра співає з перших днів створення ансамблю. Нелегке і непросто життя за плечима цієї жінки. Коли їй було три роки, залишилася без батька. Крім неї на руках у мами Серафими залишилася ще й старша на рік сестричка Катруся. Допоки дівчатка були малі, у мамі вистачало сил заробити на проживання, проте чимдалі доньки доросішали, тим кущішою почала здаватися колгоспна зарплата. Бо, якщо прогудувати дітей допомагало домашнє господарство, то копійчаних колгосп-

них грошей аж ніяк не вистачало на одяг та взуття. Через те у 14 років Марійка змушена була покинути навчання у школі і податися на роботу в колгоспну ланку.

- Хоча від тяжкої праці в полі дуже боліли спина і руки, - згадує роки своєї юності баба Марія, - ми почувалися щасливими. Може, тому, що були молоді та безтурботні. На поле і з поля завжди йшли з піснею. Як була ще малою, запам'ятала від старших дівчат і хлопців чимало повстанських пісень, але їх могла співати лише в льосі, щоб ніхто не почув. Не зважаючи на втому, після роботи збиралися на вечорниці. Вони відбувалися в селянських хатах, у яких росли дівчата. Одного дня -

в одній хаті, іншого - в другій. У той час слово батька чи матері було законом для дітей. Без їхньої згоди ніхто не наважувався запросити до батьківської хати дівчат та хлопців. Щоправда, старші люди залюбки запрошували повечіркувати молодь до себе. Пригадую, що в такі вечори жінки навчали дівчат микати мички, прясти кужіль, ткати рушники, вишивати. А діди та чоловіки давали різні життєві поради парубкам, які заходили до хати. Усе це відбувалося при світлі лучини.

Проте недовгим було дівування Марії. Коли виповнилося шістнадцять, до неї посьватався сільський хлопець Аврам, який працював у лісі. Мама Серафима не стала

перечити і благословила доньку на заміжжя. Розуміла, що так, можливо, буде краще.

Із чоловіком прожили двадцять років. Увесь цей час працювала в колгоспній ланці, народила трьох дітей. Та не довелося батькові скуштувати весільного короваю від синів та дочки. У розквіті сил безжалісна смерть обірвала життя Аврама Клауса, і Марія залишилася вдовою. Немає сьогодні серед живих і старшого сина. Як і батько, він рано покинув цей світ. Сум і печаль огорнули її серце. Добре, що Марія з дитинства співає в церковному хорі і знає, що на землі ми - лише гості, а все наше життя належить Господу Богу. Творцю краще знати, кого і коли покликати до себе.

Отак, з вірою в Бога та добрими намірами Марія Петрівна Клаус зустріла свою сімдесят третю осінь. Життя доброї та лагідної бабусі не минає марно, бо на сьогодні її родове дерево наплодоносило восьмеро внуків та стільки ж правнуків. У селі Ставок шанують цю привітну та невтомну жінку. «Многі літа» прийшли їй заспівати й учасниці народного фольклорного ансамблю «Горина», чиею незмінною частинкою є Марія Клаус.

Олександр НИКОНЧУК.